

รู้วิชาโหรนำจะลองผูกดวงใคร

พระชะตาพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ดูว่าเป็นอย่างไร เพราะแปลกเหลือหลาย

เมื่อแรกประสูติจนทรงเป็นหนุ่ม ไม่มีใครคาดคิดว่าต่อไป "ทูลกระหม่อมเอียดน้อย" สมเด็จพระเจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ พระราชโอรสพระองค์สุดท้ายในรัชกาลที่ 5 ประสูติจากสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี และเป็นลำดับที่ 76 จากทุกพระครรภ์จะได้ครองราชสมบัติเพราะยังมีพระเชษฐาร่วมพระครรภ์อีกหลายพระองค์ ความจริงหลังจากประสูติ 1 วัน สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนาได้ประสูติพระราชธิดาเป็นลำดับที่ 77 แต่อยู่ได้วันเดียวก็สิ้นพระชนม์

คนมักสะกอดคำว่า "ศักดิ์เดชน์" ผิดเป็น "เดช" ซึ่งแปลว่าอำนาจ แต่ "เดชน์" แปลว่าลูกศร เมื่อครองราชย์แล้วจึงทรงใช้ตราประจำพระองค์เป็นรูปศร 3 เล่ม เมื่อทรงพระเยาว์ พระสุขภาพไม่ดีเจ็บออก ๆ แอด ๆ มาตลอด แพทย์แนะนำให้ทรงเรียนวิชาทหารเพื่อจะได้ออกพระกำลัง เสด็จกลับจากอังกฤษแล้วจึงได้ทรงเข้าทำราชการในสมัยรัชกาลที่ 6

ตอนต้นรัชกาลที่ 6 เข้าใจกันว่าถ้าแม้ไม่มีพระราชโอรส พระราชนุชาที่ทรงพระชนม์และอยู่ในลำดับถัดไปคือสมเด็จพระเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ น่าจะได้สืบราชสมบัติ เพราะรัชกาลที่ 6 ทรงโปรดและเจ้าชายพระองค์นี้ก็ทรงพระปรีชาสามารถมาก

เรื่องของเจ้าชายพระองค์นี้น่าสนใจ รัชกาลที่ 5 ทรงส่งไปเรียนที่รัสเซีย พระเจ้าซาร์นิโคลัสที่ 2 กษัตริย์รัสเซียที่เคยช่วยไทยให้รอดจากการถูกยุโรปคุกคามทรงรับเป็นผู้ปกครอง วันหนึ่งเจ้าฟ้าหนุ่มจากสยามได้ทรงพบกับสาวรัสเซียในงานเลี้ยงหรรษาที่พระราชวังปีเตอร์ฮอฟ กรุงเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก จนเกิดเป็นความรักและเสกสมรสด้วยจนมีพระโอรสคือพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์

ผมเคยไปชมวังปีเตอร์ฮอฟ ใกล้รัสเซียอธิบายละเอียดล่อว่าทรงพบกันตรงนี้ เสด็จไปเดินรำตรงนั้น คนตรีเล่นเพลงอะไร วัตอะ โรแมนติก! แต่เมื่อเสด็จกลับไทย รัชกาลที่ 5 กริ้วมาก วังของกรมหลวงพิษณุโลกฯ อยู่ข้างกระทรวงศึกษาธิการชื่อ "วังปารุสกวัน" ทรงมีพระอารมณ์ขันว่าไหน ๆ ฝรั่งเศสก็ออกพระนามว่า "ปรีนซ์ จักรกระบอง" (จักรพงษ์) จึงทรงคิดตราประจำพระองค์เป็นรูปจักรมีกระบองสอด ยังติดอยู่หน้าประตูวังปารุสกวัน นนราชดำเนินนอก ผ่านไปมาลองสังเกตดู

ต่อมากรมหลวงพิษณุโลกฯ ทรงหย่าจากหม่อมชาวรัสเซีย วันหนึ่งเสด็จไปราชการที่สิงคโปร์ กลับจากงานเลี้ยงก็ประชวรสิ้นพระชนม์ที่นั่น

เมื่อเจ้าฟ้าประชาธิปกฯ ทรงผนวชประทับที่วัดบวรฯ และจะทรงลาผนวช สมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ เจ้าอาวาสและพระอุปัชฌาย์ทรงแนะนำว่าน่าจะบวชต่อไป เพราะสึกไปก็คงเอาดีทางโลกยาก พี่ชายก็มีอยู่หลายคน แม้นครองผ้าเหลืองต่อไปอาจได้ดีเป็นใหญ่ทางคณะสงฆ์ แต่ทูลกระหม่อมทูลว่าไปหลงรักผู้หญิงเข้าแล้ว

ลาผนวชแล้วได้เสกสมรสกับ ม.จ.รำไพพรรณี สวัสดิวัตน์ พระธิดากรมพระสวัสดิ์ฯ (พระราชโอรสรัชกาลที่ 4 ประสูติจากเจ้าจอมมารดาเปี่ยม จึงทรงเป็นน้ำแท้ ๆ ของเจ้าฟ้าประชาธิปกฯ)

พระเชษฐาร่วมพระครรภ์ของเจ้าฟ้าประชาธิปกฯ ค่อย ๆ สิ้นพระชนม์ไปจนหมด คราวนี้มีวิแวแล้วว่าจะอาจทรงเป็นรัชทายาทราชบัลลังก์สยาม รัชกาลที่ 6 จึงเริ่มให้ทรงศึกษาระบบระเบียบราชการเตรียมไว้ แต่ความไม่แน่นอนก็ยังมีเพราะใน พ.ศ. 2468 พระนางเจ้าสุวัทนาฯ ทรงพระครรภ์ถ้าประสูติเป็นชาย เจ้าฟ้าพระองค์ใหม่ก็จะเป็นกษัตริย์อย่างมากเจ้าฟ้าประชาธิปกฯ ก็แค่สำเร็จราชการแทนพระองค์

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2468 รัชกาลที่ 6 ประชวรหนัก พระนางเจ้าสุวัทนาฯ ได้ประสูติพระราชธิดา นานี่นั้นจึงแน่แล้วว่าเจ้าฟ้าประชาธิปกฯ กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชาจะได้ครองราชย์ วันต่อมา รัชกาลที่ 6 สวรรคต ขณะพระชนมพรรษา 45 พรรษา

เจ้านายและเสนาบดีเปิดประชุมทันที และทูลเชิญเจ้าฟ้าประชาธิปกฯ พระชนมายุ 32 พรรษา ทรงรับราชสมบัติแต่ตรัสต่อมพระองค์ว่า พระชนมายุและพระประสพการณ์ยังน้อย พระเชษฐาต่างพระราชชนนีที่มีความสามารถยังมีอีกหลายพระองค์ โดยเฉพาะสมเด็จพระเจ้าฟ้าบริพัตรฯ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต

กรมพระนครสวรรค์ฯ ลูกเข่าลงถวายบังคมทูลขอร้องให้ทรงรับราชสมบัติเพราะเป็นไปทั้งตามกฏมณเฑียรบาล พ.ศ. 2467 ที่รัชกาลที่ 6 ทรงตราไว้ และพระราชประสงค์รัชกาลที่ 6 ที่ทรงตั้งไว้ ทุกพระองค์ขอปฏิญาณความจงรักภักดีและสนองราชการแบ่งเบาพระราชภาระ นั้นแหละจึงทรงรับ

รัชกาลที่ 7 เป็นพระเจ้าแผ่นดิน 9 ปี จึงสละราชสมบัติ ที่จริงเป็นความยากลำบากในการเป็นผู้นำประเทศขณะนั้น เพราะเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ในอเมริกาเกิดเหตุยิ่งกว่าฟองสบู่แตก

เรียกว่า Great Depression โรงงานในญี่ปุ่นหลายแห่งต้องปิด คนว่างงานทั่วโลก ในสยามการเก็บภาษีก็ทำได้น้อย การค้าขายฝืดเคือง รัฐบาลขาดเงินสดจนต้องเลื่อนบรรดาศักดิ์แทนขึ้นเงินเดือนข้าราชการ บางปีก็ต้อง "คุลย์" คือ เอาข้าราชการออก พระเจ้าอยู่หัวต้องทรงลดเงินปีของพระองค์และค่าใช้จ่ายประเทศ

ในสมัยรัชกาลที่ 1 พระน้องนางเธอของรัชกาลที่ 1 ชื่อพระองค์เจ้าหญิงกุ กรมหลวงนรินทรเทวี มีวังอยู่ข้างวัดโพธิ์ คนทั่วไปเรียกว่าเจ้าครอกวัดโพธิ์ ทรงเป็นนักบันทึกจดหมายเหตุความทรงจำ จะว่าเป็นคนไทยคนแรกที่เขียนไดอารี่ก็ได้ เคยทรงบันทึกไว้ว่าเวลาลงเสาหลักเมืองพระนครนั้นเห็นงูอยู่ที่ก้นหลุม จะเขี่ยออกก็ไม่ทัน หลักเมืองเลื่อนลงไปทับพอดีจึงมีคำพยากรณ์ว่าพระนครจะอยู่แค่ 150 ปี

ข้อที่คนโบราณรำลึกกันเรื่องคำทำนายอายุพระนคร ไม่ใช่ว่าคนจะเชื่อตามไปหมด บางคนก็รู้เรื่องดีก็แย้งว่าสมัยรัชกาลที่ 4 เคยมีการยกเสาหลักเมืองใหม่อีกหน จึงเท่ากับแก้เคล็ดไปแล้ว บ้างก็ว่าถ้าจะสิ้นพระนครก็น่าจะสิ้นเสียตั้งแต่รัชกาลที่ 5 เมื่อฝรั่งเศสและอังกฤษเข้ามาคุกคาม เมื่อรอดจากราวนั้นจึงเห็นจะไม่มีอีก

รัชกาลที่ 7 ทรงทราบว่าหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นต้นมา โลกเห็นจะไม่เหมือนเดิม จึงทรงเตรียมการหลายอย่างเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ เพราะพระองค์เองก็เป็นนักเรียนอังกฤษ เรียนประวัติศาสตร์และรัฐศาสตร์มาไม่น้อย ได้ทอดพระเนตรเห็นความเปลี่ยนแปลงมาบ้าง

หลังครองราชย์ไม่นาน ดร.ฟรานซิส บี. แซयर นักกฎหมายอเมริกันซึ่งเคยรับราชการสมัยรัชกาลที่ 6 จนได้เป็นพระยาภิรมย์มนตรี ผ่านมาทางเมืองไทยอีกหน ได้โปรดให้ฝรั่งผู้นี้ยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับหนึ่ง ราวปีพ.ศ. 2473 ได้โปรดให้ที่ปรึกษาชาวอเมริกันชื่อ นายสติเวนส์และพระยาศรีวิสารวาจา ร่างรัฐธรรมนูญฉบับอีกฉบับ แต่ก็ไม่ได้ประกาศใช้

ระหว่างนั้นได้ทรงแก้ปัญหาเศรษฐกิจ และมีพระราชดำริให้ยกร่างกฎหมายเทศบาล (เรียกว่า ประชาภิบาล) เพื่อให้ราษฎรในท้องถิ่นมีการปกครองตนเอง เลือกผู้บริหารเอง มีงบประมาณใช้เอง ตรัสว่าเป็นการเริ่มจากฐานล่างขึ้นไปถึงชั้นบน เมื่อฐานล่างทำได้ก็จะเริ่มใช้ในระดับประเทศ แต่ดูจะไม่มีใครเข้าใจกัน จนมีพระราชหัตถเลขาไปเร่งว่า "หวังว่าจะได้ทันเห็นก่อนชีวิตข้าพเจ้าหาไม่" แต่ก็ไม่เสร็จอยู่ดี

เคยมีพระราชหัตถเลขาไปถึงกระทรวงธรรมการ (ศึกษาธิการ) ว่า ลักวันหนึ่งดิโมเครซึ่คงเข้ามา ถ้าคิดว่าจะรักษาแอบโซลูท โมนากีไว้ได้ก็แล้วไป แต่ถ้าคิดว่าจะต้านทานไม่ได้ก็ให้เตรียมตั้งรับ ดิโมเครซึ่เถิด น่าคิดว่าทำไมจึงทรงสั่งกระทรวงสอนหนังสือ ไม่สั่งกระทรวงกลาโหมหรือตั้ง ศอ.น.มารับมือการลี้มเจ้า คำตอบคือมีพระราชประสงค์จะใช้การศึกษา ครู เด็กและเยาวชนเป็นฝ่ายตั้งรับนั่นเอง ซึ่งตรงกับความเข้าใจในปัจจุบันว่าประชาธิปไตยต้องเริ่มที่บ้านและ โรงเรียน

แต่รัชกาลที่ 7 เป็นพระเจ้าแผ่นดินที่อาภัพ ผู้มีอำนาจสมัยนั้นล้วนเป็นอาเป็นน้ำเป็นพิที่่าน หรือไม่ก็ขุนนางหลายแผ่นดินทั้งนั้น จึงจะไม่ค่อยได้ดังพระราชหฤทัย ปัญหาในรัชกาลที่ 5 ก็เคยประสบมาแล้วในช่วง 10 ปีแรก จึงอย่าคิดว่าเป็นพระเจ้าแผ่นดินจะทำอะไรได้ดังใจเสมอไป

วันที่ 6 เมษายน 2475 กรุงเทพฯ มหานครมีอายุครบ 150 ปี เคยมีคนคาดว่าอาจจะพระราชทานรัฐธรรมนูญเป็นของขวัญให้คนไทยปกครองกันเองแบบญี่ปุ่น แต่ก็ไม่มี เข้าใจว่ามีผู้ทักท้วงว่ายังไม่ถึงเวลา ควรให้ราษฎรมีการศึกษาและมีความรู้ความเข้าใจมากกว่านี้

ลงท้ายก็มีแต่พิธีเปิดสะพาน พุทธฯ เชื่อมกรุงเทพฯ กับกรุงธนฯ

มีขบวนชลมารค และงานสมโภชพระนครหลังจากนั้นเข้าหน้าร้อน รัชกาลที่ 7 และพระประยูรญาติเสด็จฯ ไปประทับที่วังไกลกังวล หัวหิน ตามที่เคยปฏิบัติ ทางกรุงเทพฯ ก็โปรดให้กรมพระนครสวรรค์ฯ ทรงรักษาพระนคร

ขณะนั้นข่าวลือว่าอาจเกิดการยึดอำนาจมีอยู่หนาหู นักเรียนนอกที่จบวิชากฎหมาย วิชาทหาร วิชาช่างจากฝรั่งเศส และเยอรมนีกลับมาหลายคน คนเหล่านี้เคยพบปะกันในเมืองนอกและเป็นห่วงบ้านเมืองว่าจะปล่อยไปอย่างเดิมไม่ได้ ในหลวงจะไปทรงรับผิดชอบทุกอย่างได้อย่างไร ราชการงานเมืองวันนี้ซับซ้อนกว่าแต่ก่อนมากนัก

วันพฤหัสบดีที่ 23 มิถุนายน 2475 ฝนตกพรา ๆ ทั้งคืน ตอนค่ำรถถังออกมาวิ่งเต็มถนน ใครถามก็ได้คำตอบว่า "ซ้อมรบ" หรือไม่กี่ "ผลัดเปลี่ยนกำลัง" คำตอบอย่างนี้คุ้น ๆ แหะ!

พอรุ่งวันศุกร์ที่ 24 มิถุนายน รถถังก็บายหน้าไปลานพระบรมรูปทรงม้า กำลังส่วนหนึ่งไปตัดสายโทรเลข โทรศัพท์ อีกส่วนเข้าคุมสถานที่สำคัญ หัวหน้าคณะก่อการซึ่งเรียกตัวเองว่า "คณะราษฎร" คือ พันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนาที่ขึ้นยืนอ่านแถลงการณ์ยึดอำนาจบนหลังช้างพระบรมรูปทรงม้า

มีการเชิญเจ้านายผู้ใหญ่ เช่น จากวังบางขุนพรหม วังวรดิศ วังเทเวศร์ ดำหนักปลายเนินไป "อารักขา" ที่พระที่นั่งอนันตสมาคม ตกสายก็แจกใบปลิวแถลงการณ์ทั่วกรุง มีการต่อสู้เลือดตกยางออกแห่งเดียวที่กองพล 1

ขณะนั้นรัชกาลที่ 7 ประทับอยู่หัวหิน ตกบ่าผู้แทนคณะราษฎรคือหลวงศุภชลาศัยก็ถือหนังสือหัวหน้าคณะราษฎรไปเฝ้าฯ ทูลเชิญเสด็จฯกลับกรุงเทพฯ

ตรัสว่าที่จริงความมุ่งหมายก็ตรงกัน แต่วิธีการอาจแตกต่างกัน ไม่มีพระราชประสงค์จะให้คนไทยต่อสู้กันเองเพราะแม้จะทรงพอมีกำลังทหาร แต่ลงท้ายจะเกิดศึกกลางเมือง คนไทยจะตายเปล่า ๆ จึงจะเสด็จฯกลับ พระองค์เองสุขภาพก็ไม่ดี พระราชโอรสก็ไม่มี ไม่ได้อยากได้ใครดีจะเป็นกษัตริย์ต่อไป แต่ถ้าทรงต่อต้าน คณะราษฎรจะลำบากเพราะนานาประเทศคงไม่ยอมรับรองรัฐบาลใหม่ คราวนี้จะยุ่งยากมากขึ้น

เห็นน้ำพระราชหฤทัยใหม่ละครับ! ในที่สุดก็เสด็จฯกลับ คณะราษฎรได้เข้าเฝ้าฯ ขอพระราชทานอภัยโทษ ที่ทรงเสียพระราชหฤทัยที่สุดคือการที่แถลงการณ์คณะราษฎรได้กล่าวหาพระบรมราชจักรีวงศ์อย่างรุนแรง จนต้องมีผู้กราบบังคมทูลว่าเป็นธรรมเนียมของการยึดอำนาจที่จะต้องกล่าวหาอำนาจเก่า ซึ่งก็ได้พระราชทานอภัยโทษ

คณะราษฎรได้ถวายพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองฯ ฉบับแรกด้วย ซึ่งได้ประกาศใช้ในวันที่ 27 มิถุนายน ต่อมาก็มีการตั้งรัฐบาลเรียกว่า "คณะกรรมาการราษฎร" มีพระยามโนปกรณนิติธาดา เป็นประธาน มีการตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังก็ยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ประกาศใช้ในวันที่ 10 ธันวาคม 2475 ถือเป็นฉบับที่ 2 แต่เป็นฉบับถาวรที่เรียกรัฐธรรมนูญฉบับแรก

วันที่ 10 ธันวาคม จึงเป็นวันรัฐธรรมนูญ มีการเรียกชื่อรัฐบาลว่าคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งแรก พระยามโนฯ ยังคงเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรก

อะไรต่ออะไรดูจะเข้ารูปเข้ารอย การปกครองแบบใหม่เริ่มแล้ว แต่ก็ไม่ได้เรียบร้อย หลายอย่างกลับรุนแรงหนักขึ้นจนกลายเป็นการแตกหักครั้งใหญ่ในอีก 2 ปีต่อมา.

"ตรัสว่าที่จริงความมุ่งหมายก็ตรงกัน แต่วิธีการอาจแตกต่างกัน ไม่มีพระราชประสงค์จะให้คนไทยต่อสู้กันเองเพราะแม้จะทรงพอมีกำลังทหาร แต่ลงท้ายจะเกิดศึกกลางเมือง คนไทยจะตายเปล่า ๆ จึงจะเสด็จฯกลับ พระองค์เองสุขภาพก็ไม่ดี พระราชโอรสก็ไม่มี ไม่ได้อยากได้ใครดีจะเป็น

กษัตริย์ต่อไป แต่ถ้าทรงต่อต้าน คณะราษฎรจะลำบากเพราะนานาประเทศคงไม่ยอมรับระบอบรัฐบาลใหม่ คราวนี้จะยุ่งยากมากขึ้น"

บรรยายได้ภาพ

พิธีเปิดสะพานพุทธฯ ในสมัยรัชกาลที่ 7

สะพานพุทธฯ ซึ่งยังคงใช้งานจนถึงปัจจุบัน

ทรงคิดตราประจำพระองค์เป็นรูปจักรมีกระบองสอดตามซี่ฝรั่งออกเสียงเรียกพระนาม

"ปรีณซ์ จักรกระบอง"

รัชกาลที่ 7 พระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ราษฎรสยามในวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2475

ลายพระราชหัตถ์ในคราวพระราชทานรัฐธรรมนูญ ทำให้สยามเข้าสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย

พันเอกพระยาพลพลพยุหเสนา หัวหน้าคณะราษฎร ทำการยึดอำนาจเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย--จบ--